... Nr. 57 Preţul 20 pt. Duminică 4 Iulie 1943

GLASUL NISTRULUI

...dactor şef ...GE ION POPESCU

Gazeta Moldovenilor dintre Nistru şi Bug

Redacţia: Odessa str Puşchin 10

AŞA CUM SUNTEM

...vom fi aceia care vom putea ...în relief cu deplină judecată ...cu destulă putere de pă... colectivism neîntunecat, ope... constructivism civilizator şi de ... revărsare sufletească ce se în... ...tăzi sub ochii noştri, în ... dintre Nistru şi Bug admini... ...tă vrednicie de români.

...multă vreme, se vor prime... ...după generaţii, până când, ...nească deslegată de patimi ...alte sentimente nutrite în ...momentului, va găsi cuvin... ...pentru a aprecia, într'o ...stă lumină, faptele ce se ...acum depe realităţi în cronica ...va deveni mâine, istorie.

...se va înţelege că faţă de ...atât de apăsătoare ale războiu... ...unei ţări despre care, mai ...se vorbea atât de puţin şi de ...multe ori, cu o nedreaptă ...poranţă, au înfăptuit atât de ...această provincie pe care ...o vrăjmaşă.

...cine poate tăgădui faptul că ...românească, de sub price... ...conducere a domnului Profesor ...neanu, dacă nu a venit cu ini... ...de răzbunare aici, ceeace ...fi fost firesc în această deslăn... ...duşmănii pe care o naşte şi o ...războiul, nu a venit nici cu ...de a exploata colonial, de a ...sălbăticie, o populaţie munci... ...cuminte care a cunoscut atât ...veninul suferinţei în trecut.

...redat libertatea, putinţa de a ...larg şi omeneşte, dreptul de ...fica munca prin comerţ şi in... ...şi, la cele din urmă, de a-şi fo... ...şi pământul în care îşi poate ...destinul dorit, visul nutrit cu atâ... ...în timpul celor două zeci şi ...de ani de despotism sovietic.

...pentru suflete, care, în vâltoa... ...războiului pare a fi atât de nepo... ...s'a lăsat şi se lasă mai ...vădită în preocupările ...din Transnistria. Alături ...bisericilor redeschise credin... ...în Cruce şi Dumnezeu, porţile ...au fost deasemeni larg deschi... ...în rosturile cărţii ca şi ...dornic de aşi croi un drum ...

...celor 400.000 de copii polo... ...morţi de foame în Uniunea Sovie... ...mile de copii ruşi, ucraineni ...moldoveni care departe de a muri ...după ce primesc taina bote... ...creştin sunt îngrijiţi părinteşte în ...de pe tot întinsul Transnistriei ...de români.

...poate fi mai elocvent în această ...decât azilul din Odesa, ce ...numele bravului şi bunului Ge... ...Vasiliu, unde atâţi copii ai nimă... ...primesc o caldă şi largă ocrotire? ...cuvinte pot fi mai drepte pentru ...aşa cum se cuvine, botezurile ...creştină a atâtor copii, din ...oraş, săvârşite de conducătorii ...propagandei militare şi civile prin dom... ...Colonel Enescu şi Profesor Pamfil? ...glasul asurzitor al armelor va ...şi vor suna prelung clopotele ...hoare de patimi ce va înflo... ...măslinului ca şi în sufle... ...vrăjmaşii şi prietenii ...putinţa de a ne judeca aşa ...am fost şi rămânem, făclieri ai ...creştine şi ai justiţiei umane.

GEORGE ION POPESCU

— CHIPURI TRANSNISTRIENE —

Românii din Transnistria

Adâncul cunoscător al trecutului românesc profesorul G. Popa-Lisseanu şi-a închinat întreaga vieaţă cercetărilor privitoare la istoria neamului nostru de pretutindeni.

Orice mărturisire despre viaţa românească din trecut, orice însemnări făcute de streini, cari au trecut pe la noi a adunat-o, a trecut-o la condica cea mare a faptelor. A tradus în limba românească toate cronicile streine, cari vorbesc despre noi şi ţara noastră. De sigur D-sa cunoaşte mai bine decât oricine şi viaţa şi trecutul poporului românesc de peste Nistru.

Iată ce simte d. Popa-Lisseanu despre neamul nostru dintre Nistru şi Bug:

Aşezările Românilor din aceste părţi nu sunt făcute de curând, cum s'ar putea crede. Ele sunt aci foarte vechi, dintr'o epocă în care poporul român nici nu era format. Şi, de sigur, se face o greşală mare, când se vorbeşte de o întindere românească peste Nistru, din cauza înmulţirii poporului nostru din Moldova.

Căci, Românii de peste Nistru, cum ne-o dovedesc descoperirile şi vechile cronice şi mai ales cronica rusească atribuită călugărului dela Chiev, Nestor, sunt în Transnistria la ei acasă, întocmai ca şi cei din Moldova. Ei sunt aci popor de baştină. Strămoşii neamului românesc îşi aveau, încă înainte de epoca romană, aşezările lor la Dunărea de jos şi la Nordul mării Negre.

Acum trei mii de ani, şi mai bine, deci înainte de năvala Sciţilor, de pe la 700 în. d. Chr. şi de pe la 300 în. d. Chr., se constată triburi geto-dace la Olbia, cetate la gura Bugului şi la Chersonul tauric dela gura Niprului.

Aceste triburi de daci, deci de strămoşi de ai noştri erau în legătură cu puternicul stat al Dacilor lui Boerebista, cel de care se temeau toate neamurile dimprejur. Acest străbun Boerebista a venit mai întâi în legătură de prietenie cu neamul Germanilor. El a încheiat un tratat de alianţă cu Germanii, ca să se apere împotriva Romanilor, cari de mult puseseră ochii pe Dacia. Ca să fie mai sigur de o armată puternică, Boerevista a cuprins sub stăpânirea sa ţinutul de peste Nistru. Se vede aşa dară că încă de acum două mii de ani poporul nostru dintre Tisa şi Bug una a fost. La olaltă a dus toate luptele, a primit la un loc bucuriile, ca şi durerile.

Dar, după moartea lui Boerebista, Romanii, cari voiau să stăpânească singuri ţărmurile Mărei Negre, au ocupat ei acest ţinut al Transnistriei, au pus stăpânire pe el şi în curând l-au romanizat. Şi romanizat a rămas până azi.

Vedem aşa dară că ţinutul Transnistriei a fost romanizat înainte de ţinutul Daciei lui Traian. Aici s'a desvoltat o frumoasă viaţă romană. Ţinutul fiind potrivit pentru plugărie, răsplătea din belşug munca locuitorilor.

Dar, înteţindu-se năvala hoardelor barbare dela răsărit, cei dintâi, cari au fost loviţi de năvălitori au fost aceşti fraţi aşezaţi la porţile românismului. De sigur s'au luptat, după cât i-a ajutat puterile şi uneori au ajuns la înţelegere cu năvălitorii, cari se mulţumeau cu dajdia ce o primeau în grâne şi vite dela fraţii transnistrieni. Năvălitorii erau bucuroşi că pot lua dela supuşii lor hrana, de care aveau nevoie. De aceia de multe ori îi ocroteau, ca să aibă cine le lucra pământul. Aşa au dus-o fraţii transnistrieni sute de ani până a început să ameninţe din răsărit puterea rusească.

Împăratul rusesc, s'a ridicat şi s'a întărit târziu şi în orice caz mult în urma principatului Moldovei. Principii ruşi, în luptele dintre ei pentru stăpânirea diferitelor oraşe, au făcut apel, de multe ori, la ajutorul voevozilor români, mai bine organizaţi şi cu mai multă pricepere ostăşească. Dovadă despre aceasta este cazul voevodului Pleoscănea în lupta dela Calca.

(Continuare în pag. 4-a)

DE VORBA cu Dimitrij Merejkovsky

— de Coriolan Bărbat —

Această convorbire avut loc în vara anului 1927 la Florenţa, între d-l Coriolan Bărbat şi marele romancier rus Dimitrij Mereşkovsky. O reproducem acum ca un omagiu postum, dar mai ales pentru valoarea ei documentară.

Dimitrij Mereşkovsky, marele romancier rus, ale cărui cărţi sunt cetite de toată lumea, de ani de zile îşi tânguieşte viaţa prin diferitele colţuri ascunse ale pământului. Mereşkovsky, ale cărui romane au atins cel mai mare număr de ediţii şi sunt traduse aproape în toate limbile, nu primeşte onorar de autor. Marile lui opere au fost traduse încă înainte de încheierea convenţiei internaţionale întru apărarea dreptului de autor, aşa că acestea au devenit un fel de pradă liberă, şi au putut fi traduse fără ca să trebuiască să se plătească vrun onorar. După izbucnirea comunismului bătrânul maestru a fost văduvit şi de onorariul ediţiilor ruseşti. La acestea s'a mai adăugat şi refugiul din iadul roşu. Puţinii bani gata aduşi cu el s'au irosit repede şi peste Mereşkovsky au dat ani grei de suferinţe şi lipsuri.

Până când s'a ivit un mare mecenate, care şi-a ţinut de datoria sa de patriot şi om, să nu îngăduie ca vremurile să doboare un mare scriitor.

Mussolini l-a invitat la el, la Roma, l-a aşezat pe cheltuiala proprie în cel mai elegant hotel, şi tot pe cheltuiala sa Mussolini i-a pus la dispoziţie tot ce-i trebuia pentru continuarea marei sale opere.

De multe ori, seara, au convenit laolaltă, vorbind despre lume, oameni şi Dumnezeu.

Apoi Mereşkovsky a venit la Florenţa şi departe de zgomotul lumii, în umbra „renaşterii" din Toscana, îşi continuă noua sa operă, marile romane despre Dante şi Francisc de Assisi.

Ne-am întâlnit pe terasa unei mici şi liniştite cafenele, de pe Piazza Signoria. Mă interesez de nouile romane.–E curios – îi spun – că cele mai multe dintre operile Domniei Voastre se desfăşoară într'un mediu italian. După Leonardo da Vinci şi Michel Angelo, acum Dante şi Francisc de Assisi-Poverello.

Nu e întâmplător – înclină uşor din cap Mereşkovsky. Pe italieni îi consider de poporul ales al evului nou. Marii maeştri italieni sunt nu numai reprezentanţii tipici ai epocei lor, ci totodată şi cele mai desăvârşite unelte în mâinile lui Dumnezeu: care prin el modelează noua lume. Fiecare roman d-al meu este o operă istorică. Şi fiecare operă reflectează o mare idee. În slujba acestei idei mi-am pus întreaga mea viaţă. Prin această

(Continuare în pag. 2-a)

Moldavia dintre Nistru și Bug

— de MIHAI BÂRCA —

In toate tratatele istorice ruse, se caută cu orice preț să se aducă dovezi, că primii locuitori ai pământului dintre Nistru și Bug n'ar fi fost Românii, dar alte neamuri de oameni, iar atunci, când nu se mai poate ocoli acest adevăr, recurg la alte compromise, între care, că primii locuitori români ar fi fost înghițiți de ruși pe aceste locuri. Despre[1]) ei pomenește la gurile Dunărei în anul 1160, de acuma Nichita Horiat; Români sunt (după Kalujschii) și acei Bolohoveni, de care pomenește cronica lui Ipatie,—pe Nistru, în Volânia și Podolia și care mai târziu s'au descompus (?) în populația rusească. Pe timpurile lui Alexandru cel Bun (1400-1430) granița politică a Moldovei a ajuns până la Nistru, însă cea etnică se întindea, cu siguranță, departe spre răsărit. Legăturile dintre Lituania și Polonia erau întreținute de legăturile comerciale, prin populația românească de peste Nistru"... Mai departe: „Lebedințev[2]) stabilește, că pământul Oceacovului în secolul XVIII, se găsea sub stăpânirea spirituală a mitropoliților moldoveni,—sub denumirea de Ucraina Tătară. Din anul 1760 s'au păstrat actele mitropoliților „Proevlavie (Brăila), Tomarov, Hotin, țărmurile Dunării și Niprului și întregii Ucraine tătare". „Din alte izvoare noi recunoaștem, că acești mitropoliți personal cutreerau întreaga eparhie de peste Nistru, sfințind biserici și așezând preoți".

„In[3]) anul 1583, garda valahilor (moldovenilor) era de pază chiar peste Bug... Niciodată nu s'a simțit lipsă de Valahi (moldoveni), în tabere sau printre cazaci..., în general ei se ocupau cu păstoritul: astfel, în anul 1594 „Saschevici primește zeciuiala dela Valahii (moldoveni) din satele sale, depe lângă Nistru.

Insă[4]) trebue să spunem, că numai denumirile nu ne dau un tablou adevărat, fiindcă populația moldovenească se găsește și în satele cu denumire curat rusească"... Din[5]) toate denumirile satelor, care intră în teritoriul AMSSR., sate moldovenești poate nu admitem multe, însă ce-i drept, cele mai vechi așezări omenești".

Mai departe, un caz, care poate în vremurile despre care este vorba, n'au fost rare, ne dovedește că 'n vocabularul zilnic obișnuit a locuitorilor, teritoriul dintre Nistru și Bug era numit numai cu numele de „Moldavia".

— Moldova, ceeace dovedește mult, fiindcă cei ce redau aceste cazuri nu erau deloc interesați de a denatura adevărul istoric, așa cum s'au silit să facă istoricii ruși.

„Luni[6]) 22 Februarie anul 1780, în Zozova. Parohul din Șepcinei, Teodor Mironovici, din decanatul Brațlavului, reclamă poporănii săi, pe muncitorii Feodor Pustovoita și feciorul lui Maxim, că acesta din urmă, fără știrea tatălui, i-a furat pe fiica sa Tatiana și ducând-o cu el în Moldova, în orașul Balta, acolo s'a căsătorit cu ea și cere ca această căsătorie să fie desfăcută, iar inculpatul să fie pedepsit. Inculpatul Feodor Pustovoita a negat amestecul său în această afacere, iar feciorul său Maxim a arătat, că el singur fără participarea și știrea părinților săi, s'a înțeles cu Tatiana, fiica reclamantului, și după sfatul ei, fără nici o constrângere, pe ascuns a luat-o din casa părintească și a dus-o la rudele sale în satul Pesceana. De aici după sfatul unui preot neuniat au plecat în Moldova, în orașul Balta, unde într'o biserică neuniată au fost cununați de un preot Valah (moldovean), dela care Maxim a luat chiar și certificat de căsătorie...

Din cele câteva citate de mai sus, dintre multe altele, ce se pot afla prin unele cărți rusești,—fără a face obiectul unui studiu istoric,—în această direcție, rezultă neîndoelnic că primele așezări omenești statornice, pe pământul dintre Nistru și Bug au fost făcute de Români și că rușii se arată pe aceste locuri mult mai târziu, dezvoltându-și apoi pofta de a înghiți pe acești bolohoveni—Moldoveni, prin toate mijloacele cu putință, iar mai târziu să caute pe orice cale să demonstreze că rușii și nu Românii sunt cei mai vechi stăpânitori ai acestui pământ, căutând a nega adevărul istoric a drepturilor românești etnice asupra acestui pământ. Ba, au căutat să reducă aceste granițe etnice chiar până la Prut. Lipsa de documente și posibilității de cercetare la fața locului, au îngreuiat mult afirmarea drepturilor noastre românești pe acest pământ.

Un țăran, care fuge cu drăguța lui Tatiană în Moldavia, în orașul Balta spre a se uni în fața lui Dumnezeu, la un preot moldovean, cântărește cu mult mai greu,—decât toate opintirile celor interesați de a ascunde drepturile celor mai vechi locuitori, fie cu știință sau fără știință.

Urmele evidente, a românismului le afli la tot pasul, cutreerând satele Transnistriene, cu căsuțele clădite, acoperite și îngrijite așa cum o fac toți moldovenii din Țara Noastră, cu aceeaș grădiniță și livadă bătrână, întâlnind aceleași fețe, ochi și mers românesc, te transporți fără să vrei în vechea Moldovă de altă dată—așa cum o numește țăranul din Zozova,—cu vechi moldoveni—păstori, cari se războiau cu aceeași barbari și în aceleași timpuri ca și Ștefan cel Mare, pentru a-și apăra credința, pământul și avutul.

Istoria dreptății de peste veacuri vorbește.

1) 2) 3) 4) 5) Moldavschie etiude de M. V. Sergeevschii, pag. 29, 35, 41, 49, 49.

6) Trudă comiteta dela Istorico-Statisticescogo Opisania Podolscoi Eparhii, pag. 367.

Cântec

Gândul meu de acum e pentru țară,
Dă-mi obrazul să-l sărut că plec,
Să m'așez cu pieptul la hotară
Floare albă 'n noua primăvară,
Mângâiată noaptea d'un culbec..

Căci mă chiamă frații să-i răzbun...
Camarazii ce-au căzut departe,
Lângă jertfa lor și lângă tun
Pentru neam și visul meu străbun
Eu mă duc cu dragoste la moarte...

Și pe unde-oiu trece voiu striga:
— Țară mai frumoasă ca a mea
N'are nimeni, și nu va mai fi
Cât va crește șirul plin de ani.
Pe dușmani cumplit îi voiu lovi
Prăvălindu-i peste bolovani...

Și voiu trage brazdă mare'n plug
Anii mei să-i semăn cu mândrie.
Peste luncile de lângă Bug.
Și-am s'aprind pe ceru 'nalt făclie
De credință-așa cum tu mi-ai spus,
Tânăr bard al stelelor de sus.

Vei căta ca'n basme în năframă
Și-o să te mândrești cu mine mamă
Când vei auzi de ce-s în stare.
Cum voiu strânge bolșevicii 'n ghiare
Și cum le voiu frânge os cu os,
Și 'ntr'o zi din săptămâna mare,
O să 'nalți o rugă la altare:
— „Adă-mi-l acasă sănătos"...

CONSTANTIN SALCIA

BASARABIA ȘI TRANSNISTRIA

de *N. P. SMOCHINA* Membru de onoare al Academiei Române

Nistrul n'a fost niciodată un râu care să despartă de fapt pe frați de cele două maluri ale sale. Din cele mai vechi timpuri pe amândouă malurile s'au așezat strămoșii noștri, dela care am moștenit acest fluviu. Dela apariția poporului român și până în zilele noastre Nistru n'a fost decât un râu intern, un râu românesc.

Expansiunea rusă de mai târziu pune în primejdie granițele noastre dinspre răsărit. Moștenitor al imperiului lui Ginghis-han, cuceritor de popoare străine, împărăția Moscovei urmărește cu tenacitate realizarea visurilor foștilor stăpâni în dauna popoarelor așezate la porțile Europei civilizate.

Dintre aceste popoare mai mult am suferit noi Românii. Astfel la 1792—1793 Rusia ajunge cu granița politică la Nistru. Frații de pe cele două maluri ale fluviului se văd despărțiți.

Viața românească încă n'a putut fi oprită. Poporul românesc de dincolo de Nistru, ajuns sub stăpânire rusească, era atât de numeros, încât și-a păstrat mai departe ființa sa etnică și socială. Autoritatea de stat rusească a fost silită să recunoască acest adevăr, căutând a numi demnitari înalți din rândul celor ce cunoșteau limba românească a populației autohtone.

(Continuare în pag. 4-a)

DE VORBA CU DIMITRIJ MEREȘKOVSKY

(URMARE)

idee m'am trudit să arăt, că istoria nu este jocul unei întâmplări oarbe, ci își are ținta și înțelesul spre progres; fiecare om care joacă un rol în istoria lumii, aparține totodată și concepției monumentale și tainice a Creatorului. Prin Leonardo da Vinci, prin MichelAngelo, prin Dante, prin Francisc de Assisi și alții, a răsunat cuvântul Creatorului și a arătat drumul ce duce spre stațiunea următoare a progresului.

— Și care este această țintă? —am întrebat.

Mereșkovsky, în privire cu lucirea înflăcărată a fanaticilor își desvoltă concepția sa caracteristică asupra lumii, care e un amestec interesant al adâncirii în credința lui Hristos, al creștinismului apocaliptic, și al unei mari doze de misticism rusesc.

— *Mergem spre Împărăția lui Dumnezeu!*

—se revărsau spre mine cuvintele scriitorului.

— *Prin obstacole, prin contraziceri aparente, prin antimonii și prin simboluri, oarecum învelite pentru înțelesul nostru pământesc, dar drept și fără putință de oprire. Până acum am trecut, prin două epoci ale istoriei universale. Una a fost Împărăția fizică a lumii, vechiul ev al grecilor și romanilor, care s'a vădit în desfășurarea lui finală, în statuile antice grecești și în poeții romani. A doua împărăție a fost lumea sufletului, creștinismul. A treia împărăție, a treia mare împărăție a lumii?... Aceasta va fi teza, după antiteză, complecta, definitiva și marea sinteză. Când contrastele se vor deslega prin ele înșile. Nu ai observat că în fiecare român al meu am descris o epocă transitorie? Creta, când idoli vechi sunt doborîți și se nasc noui dumnezei. Florența și Roma, când ideile evului mediu au fost însorite de razele Renașterii. Și azi trăim întro astfel de epocă transitorie. Marele răsboi isbucnit în 1914, încă nu s'a terminat. Călăreții apocaliptici au coborât pe pământ ca să îndeplinească Cuvântul. Pregătiți-Vă de grije și rugați-vă, căci se apropie Împărăția Lui Dumnezeu.*

— Soarbe lung din cafeaua-i neagră.

— Eu cred în răsboi—zice Mereșkovsky. Cred în profeția războiului. Răsboiul e groază și răutate. Dar în mâinile lui Dumnezeu și răul se preface în bine. Războiul va nimici poate popoare întregi. Se vor nimici culturi și se va preface în ruine tot ceace am considerat de sfânt și de scump. Dar pe aceste ruine se va zidi noua lume. Impărăția Lui Dumneu. Se va ivi pe pământ o catastrofă mondială, un cataclism, cum nu s'a mai văzut dela scufundarea Atlanticului. Dar cataclismul va conține în sine catharsisul. Va fi înfiorător, acest cataclism, dar purificator și înălțător. In marele joc de flăcări ale incendiului mondial se vor preface din cenușe și cultura și civilizația, —dar nu pentru ca apoi, pe unde trece, să lase numai ruini fumegânde, ci ca din această nimicire să încolțească noua viață.

— Și cum Vă închipuiți, maestre, noua lume?

— Așa, că Dumnezeu va domni peste pământ și oamenii se vor înjuga singuri în jugul dulce a lui Hristos. Peste tot va fi o turmă și un păstor. Vor înceta deosebirile sociale și de clasă, capitalismul jăcmănitor și lupta sângeroasă funestă a castelor și ordurilor. Vine epoca de aur. Sinteza epocei fericite a lui Saturn și a împărăției lui Hristos. Așa precum a visat o Sfântul Augustin. Drumul ce duce acolo e lung și însângerat, plin de lacrimi și pustiire, dar la capătul lui văd înviindu-se zorile unui nou răsărit. Aceasta nu va fi lumea materială a comunismului și capitalismului, cari ucid sufletele. Și comunismul va dispare, întocmai ca și capitalismul. Ambele sunt încă rămășițele vechii lumi.

Comunismul e tot așa o piedică la venirea Împărăției Lui Dumnezeu, ca și exagerările socialismului și dorințele materialiste ale imperialiștilor pământeni.

Spiritul va trona și fiecare om va fi un soldat al Spiritului. Acesta este înțelesul istoriei, spre care duce drumul răsboaielor, al prăbușirilor, al catastrofelor, mondiale și marilor maeștri italieni.

In fața noastră, peste pietrele dela Palazzo Vecchio, s'au lăsat umbrele înserării. Dinspre râul Arno străbatea o boare lină și în jurul nostru stăruia umbrele lui Cimabue și Giotto. Stelele, cari odinioară erau privite de familia Medicis, acum aduceau, parcă solie tainică din paradisul lui Dante...

CORIOLAN BĂRBAT

Florența, Iulie, 1927

Călătorind în Rusia

de OVID CALEDONIU

...putea descrie, acum, fiorul ...care am văzut, pentru ...oară Rusia. O întinsă pu... din care, parcă, se des... o adâncă singurătate ce ... pe umerii noştri ca o ... Dealungul unui drum ce ..., vre-o 15 zile, cu nopţi ... luna era din ce în ce ...ulburătoare, nu vedeai, zile ... oameni. Ici şi colo câte-o ... de lut, părăsită, în faţa că... mişca parcă, umbra unui ...

...tare european, care se gă... în această ţară unde oame... între dinţi, seminţe de ... soarelui şi spun ironic ... lui Stalin — „Stalin (le... vrea să descopere, numai ... „enigma" acestei ţări. Fie... vine cu sentimentul de-a ...ceva, semnificativ, din ve... regim, care a determinat ... mai mulţi ruşi să-şi pună ... cu cinci colţuri la şapcă ... cânte „Internaţionala".

...mai după ce ai colindat o ... parte din Rusia, numai du... ai stat de vorbă cu fie ca... între ei, numai atunci îţi po... seama ce a însemnat do... roşie a celui mai cara... conducător.

... n'are nimic din ceace ... putea fascina. Un adevărat ..., caucazian de origină, fără ... şi foarte ambiţios. Când ... nu există aproape casă ... care să nu se fi luat un mem... deportat în Siberia, te în... cum este poporul acesta ... de incapabil de-a face el o ...luţie.

... Dnjepropetrowsk, unde ... uzinele erau incendiate şi ...bardate, aspectul oraşului ... sinistru. Nu vedeai ţipenie de ... pe stradă. Totul îmbrăcat ... o linişte obositoare. Totul ...rosind a lemn ars de mult. ... de clădiri mai ardeau înăbu... Peste tot numai soldaţi care ... îndreptau, unii spre front, al... spre ţara lor.

Români voişi care îţi poveste... faptele îndârjite pentru cuce... cazematelor, germani care ...rugau să le dai câte-o ţigare ... italieni care desvăluiau tot ro... ...tismul rasei latine, toţi aceş... ... spuneau, parcă, să nu iei ... tragic nimic.

...nd am ajuns aproape de ţăr... mării de Azov, priveliştea ...ească s'a accentuat. Suntem ... partea de Sud a Rusiei.

Pe aici clima este temperată ...area, care se prelungeşte oda... cu marea la Răsărit, capătă ... nuanţă. Nu departe înfloresc ..., portocalii şi iarna de... nu cunoaşte asprimea celei ... nord unde ne găsim acum.

Şi aşa zilele treceau, încet, pe ...muri pline de praf înfrăţiţi ... cu zarea şi cu amintirile ... în urmă.

Când am ajuns cu adevărat ... Rusia, străbătând monotonia ...iniei, fila vremii s'a rupt la ... de 20 August.

... ui, cu oarecare sfială, în ...etul de note de drum să văd ... însemnat. Scrisul e repede, ... că de-abia se mai vede. ... cu emoţie:

Suntem de două săptămâni ... drum. Pe unde trecem se ... numai poduri minate. Re... ... fertilă. De-alungul dru... ... livezi cu pruni şi peri. ...orim, din când în când, şi ... fructe". Ţinutul seamănă, ... asemenea măsură, cu Cau... cazul pe care, după aceia l-am văzut în toată splendoarea lui.

Imi aduc aminte că, cu atâtea zile în urmă, pe străzile dogoritoare ale Bucureştilor mă gândeam să călătoresc undeva, să văd pogoane întregi de verdeaţă. Fireşte că, pe atunci, nu bănuiam să iau drumul, destul de interesant al Rusiei.

Dar, atâtea privelişti ce te înconjoară, atâtea lucruri care te fac să uiţi, pentru o clipă, asprimea începutului de toamnă ploia cu care azi a fost inaugurată cu primii fulgi de zăpadă. Mi-aduc aminte, fără să vreau, de versurile lui Bacovia:

„Şi toamna şi iarna
Coboară-amândouă
Şi plouă şi ninge
Şi ninge şi plouă"

Toamna bogată, cu versuri scrise lângă fereastra în care soarele bătea liniştit înlăuntrul odăii unde toate lucrurile se uitau, parcă, la cei care scrie româneşte. Nimic nu mai păstrează farmecul acelei simfonii de culori care mă îndemna să colind în după amiezile libere, satele în care poposeam.

Locuesc de câteva zile în casa unor oameni care au avut mult de suferit de pe urma bolşevismului. Din prima zi mi se arată un album de fotografii cu membrii familiei. Tatăl 2 copii, şi ginerele au fost luaţi într'o noapte în 1937 şi deportaţi în Siberia. Nu se mai ştie nimic de ei. Anul acesta a fost anul de groază pentru populaţie. Zeci de bărbaţi erau strânşi, peste noapte mai ales, şi duşi la muncă fără să ştie cineva unde. Mi se spune că foarte mulţi erau găsiţi asasinaţi, a doua zi, în drum pentru că erau bănuiţi de complot împotriva lui Stalin care a căutat să rupă, definitiv, cu generaţia mai vârstnică. Bolşevismul, care nu punea accentul pe reînoirea sufletească a omului, vedea un pericol în prezenţa acestor oameni maturi, oameni care cunoscuseră regimul ţarist. Comunismul era creat pentru generaţia nouă, care n'avea de unde să afle ce înseamnă tradiţie, biserică sau familie. Bolşevismul, dacă a putut subjuga atâtea milioane de oameni, a isbutit numai prin teroare, prin concursul acelor partizani care cutreerau satele şi oraşele spre a descoperi comploturile împotriva regimului roşu. Idealul lui Stalin era să facă din Rusia o ţară de proletari. Dar pe acest terorist mediocru nu l-a interesat cum va fi această ţară. Totul e să existe. Dela această premisă a plecat Stalin ca să nenorocească un popor întreg care dacă mai luptă o face pentrucă la spate stau comisarii politici cu arma în mână.

Foarte mulţi doresc ca ai lor să cadă prizonieri, pentrucă aşa mai au speranţă să-i vadă acasă.

In nopţile cu atacuri ale aviaţiei, aud în jurul meu pe toţi ai casei:

„Boji, Boji („adică Dumnezele, Dumnezeule"). Cuvintele mi se par ciudate, venite dintr'o lume pe care cei tineri n'au cunoscut-o. Şi totuşi...

Cu vocabularul meu, care lasă de dorit şi cu o mulţime de cuvinte nemţeşti pe care le introduc în discuţie, încerc să le explic această revoluţie care s'a făcut în detrimentul lor. Le spun cum este viaţa în celelalte ţări; le vorbesc despre libertatea muncitorului român şi de sentimentul de încredere al lor în viaţa vieţii şi în România, de planul imperialist al lui Stalin; de răpirea Bucovinei şi Basarabiei. Toţi m'ascultă. Au încredere în mine pentrucă mă văd toată ziua scriind şi citind. Intr'o zi m'au rugat să le citesc poezii româneşti. Le-am spus că n'am.

— „De-ale d-tale pe care le scrii, aici, când noi nu suntem acasă".

Am cedat în cele din urmă.

Şi aşa zilele şi nopţile trec, unele veghind, altele bând ceai cu merea mea şi apa lor.

Când seara coboară, încet, încet, printre copacii satului împrăştiind sgomotul, tristeţea îşi face loc în noi.

Urmează ţigare după ţigare, fumată în dojana gazdei:

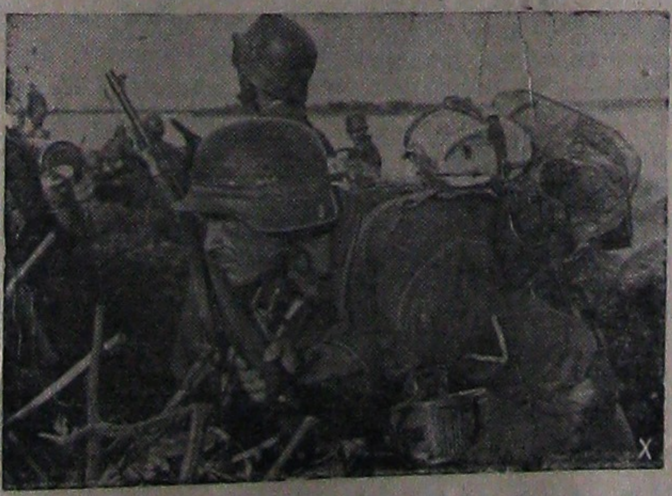
— *Niet şerte haraş. (Nu-ţi face bine la piept).*

Nu le place că fumez prea mult. Cu toate că le spun că din cauza tristeţii, nimeni nu mă iartă.

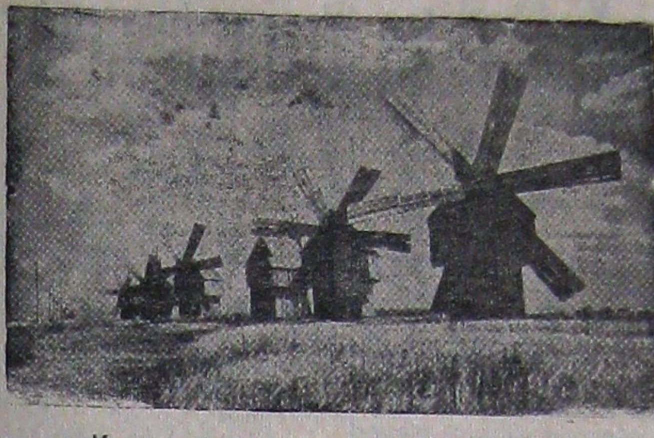
In casă liniştea creşte şi totul nu-i decât amintire, pentrucă:

„Printre copaci poetul îşi duce'ncet povara,
Intoarse vremi cu faţa spre apele mirării
Ca'ntr'o oglindă'şi vede iubita, lanul, ţara
Şi steaua ce'ntârzie şi umbra înserării".

Amintirile cu toate că sunt cele mai grele poveri, totuşi suntem sortiţi să le purtăm o viaţă întreagă. Ia-i omului amintirile şi l-ai omorît, înebunindu-l.

Ostaşi germani la capul de pod Cuban

Mori de vânt în Basarabia

VIZITA I. P. S. S. VISARION

MITROPOLITUL TRANSNISTRIEI LA DUBASARI

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Visarion al Transnistriei, a vizitat în zilele de 19 şi 20 Iunie crt. Judeţul şi oraşul Dubăsari.

La orele 17 Inalt Prea Sfinţia Sa a trecut Nistrul prin punctul Criuleni „PODUL ADOLF HITLER", venind dela mormântul fostului Mitropolit Gavril Bănulescu-Bodoni, fost Arhiereu pe aceste plaiuri şi care, şi-a avut reşedinţa la Dubăsari.

Au ieşit în întâmpinarea marelui Chiriarh reprezentanţii autorităţilor civile şi militare în frunte cu d-nii: Subprefect Nicolae Popescu Horia, Lt. Colonel Dumitrescu, Comandantul Legiunei de Jandarmi, Protoiereul Judeţului Preot Petre Cerneanu, Inspectorii şcolari Barcaru Ioan şi Onică Ioan.

O companie de onoare a dat onorul la Arhiereu. Inainte de intrarea în oraş, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Visarion a fost întâmpinat de populaţia comunei Lunca, în faţa Bisericii, în frunte cu preotul Lupaşcu, fost persecutat şi surghiunit de bolşevici, care l-a făcut o scurtă rugăciune în biserică, de bun venit.

La catedrala din oraşul Dubăsari, Inalt Prea Sfinţitul a fost întâmpinat de oficialităţile româneşti, de Batalionul din garnizoană, care au dat onorul la Arhiereu, copii dela toate şcolile şi de o mulţime de credincioşi care se înclinau cu smerenie în faţa bine cuvântărilor arhiereşti ale Inalt Prea Sfinţitului.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a fost însoţit tot timpul de dl. Profesor universitar Dr. Tomescu dela Facultatea de Teologie din Cernăuţi şi de suita Arhierească.

Primarul oraşului, dl. avocat C. Praglovschi, a întâmpinat cu pâine şi sare pe I. P. S.S. urând bun venit pe acest pământ, unde credinţa noastră ortodoxă a fost atât de crucificată de duşmanii lui D-zeu şi ai neamului nostru.

După oficierea unei scurte rugăciuni pentru Inaltul Chiriarh, în faţa mulţimei adunate, dl. Prof. univ. Dr. Tomescu a ţinut o scurtă alocuţiune spunând între altele: Credinţa este zidul pe care nu l'au sfărâmat şi nu-l v'a sfărâma nici o forţă omenească din lume. Poporul acesta credincios de astăzi a dovedit-o în faţa lumii. A fost crucificat şi deportat, dar nu şi-a lepădat credinţa în Dumnezeu. Venirea I.P.S.S.Mitropolit Visarion la Dubăsari, prin trecerea mai întâiu pe la căpătâiul unde odihnesc rămăşiţele pământeşti ale fostului arhiereu Bănulescu, este simbolul legăturii sufleteşti cu vechii păstori şi imboldul de reînviere a credinţei mântuitoare, pe care a sădit-o în fiii săi sufleteşti." D-sa a încheiat cu îndemnul ca poporul să revină cu tot sufletul în sânul bisericii lui Hristos, care-i va ocroti de toţi vrăjmaşii întunericului.

Duminică 20 Iunie, I.P.S.S. Visarion a plecat împreună cu toate autorităţile în comuna Reimarovca, unde I. P. S. S. a târnosit biserica acelei comune, care a fost pângărită de bolşevici, iar acum s'a renovat şi împodobit prin sârguinţa şi strădania drept credincioşilor, conduşi de preotul misionar Vaduschi.

O mulţime de credincioşi din peste şapte sate a venit să participe la acest act solemn de sfinţire şi să vadă pe primul şi cel mai înalt Arhiereu venit pentru a-şi vedea turma, chinuită şi lipsită de hrana sufletească timp de peste două decenii.

La această solemnitate a luat parte şi Dl. Profesor Smochină Nichita, membru de onoare al Academiei Române.

După masă la orele 17 I.P.S.S. Mitropolit însoţit de d-nii: Profesor universitar Dr. Tomescu, Profesor Smochină Nichita împreună cu întreaga asistenţă a oficialităţilor locale a luat parte la serbarea de închiderea cursurilor, la Seminarul Teologic din Dubăsari.

Programul serbării a fost compus din coruri bisericeşti şi populare, poezii şi recitări.

In raportul prezentat I.P.S.S. Mitropolit, preotul Cristescu Dumitru, Directorul Seminarului Teologic, a arătat împrejurările în care s'a înfiinţat acest prim aşezământ teologic după toate regulele seminariale, reuşind, după un an de activitate, să sădească în aceste tinere mlădiţe de moldoveni, sâmburile credinţei creştine, pe care urmează să se clădească virtuţile moralei creştine şi ale bisericii, în viitorii slujitori ai sfântului altar.

După acest program I.P.S.S. Mitropolit, a premiat cu coroane de flori şi cărţi pe elevii cei mai merituoşi.

In seara aceleaşi zile, Prefectura Judeţului a oferit o masă oficială în cinstea I.P.S S. Mitropolit Visarion, la care au luat parte toţi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare.

ONICĂ IOAN

Românii din Transnistria

— (URMARE) —

Acest Pleoscănea este amintit pentru faptele lui vitejești de cronicarul rusesc Nestor.

De aceea, se și vede spre sfârșitul secolului al XV-lea, că mai multe ținuturi din stânga Nistrului erau în întregime în mâini românești și ca în veacul al XVII-lea chiar mai multe regiuni din Ucraina făceau parte, sub Duca Vodă, din principatul moldav.

Stăpânirea românească este deci îndreptățită în aceste părți tot așa ca în orice parte a pământului vechei Dacii.

Iar, când împărăteasa Ecaterina a II-a a adăugat, în secolul al XVIII-lea, la imperiul său mereu în creștere și ținutul transnistrian, din 67 localități, erau 49 româno-moldave și până la anul 1800 episcopul din Brăila orânduia preoți și dincolo de Nistru.

A existat, într'o vreme, chiar o *Moldavă-Nouă*, în regiunea orașului Balta, capitala de mai târziu a republicei sovietice moldovenești făcută de bolșevici cu gândul viclean de atrage pe frații noștri la ideile și credința lor.

Numărul Românilor din Transnistria a sporit încet din cauza politicei pe care o ducea Rușii. Aceștia, ca să fie mai siguri de marginile împărăției lor, au strămutat mereu pe Români, iar altele mai populate cu Ucrainieni, unele sate însă aveau mai multă încredere.

Astfel Românii au fost duși unii tocmai în părțile Vladivostocului, unde formează acum o colonie de vreo treizeci de mii de suflete. Cum o fi traiul lor acum pe-acolo, știe bunul Dumnezeu.

In Transnistria unele regiuni sunt mai populate cu Români, iar altele mai populate cu Ucrainieni; unele sate însă sunt curat moldovenești. Două mahalale moldovenești se găsesc în Odesa, oraș care a fost ridicat târziu de tot de către împărăteasa Ecaterina și botezat astfel după numele eroului Odessov, pe care îl cinsteau străbunii noștri Români.

Vorbind despre îndreptățirea noastră de a stăpâni ținutul de peste Nistru, un tânăr învățat român, d. Berciu scrie:

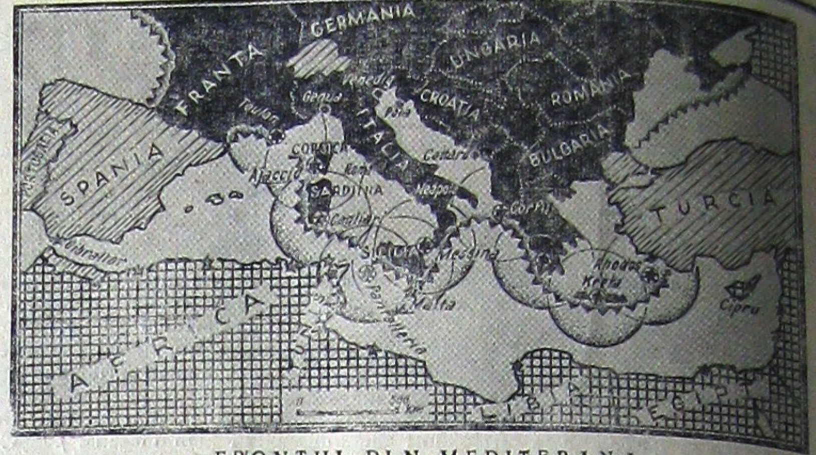
„Noi nu ne simțim străini— nici dincolo de Nistru, fiindcă soldații noștri pășesc, nu numai pe urmele voevozilor oblăduitori de pământuri românești, dar și pe acelea ale marelui daco-get Boerebista care reușise să încorporeze într'un stat unitar toată națiunea getică, dându-i la răsărit, ca hotar Bugul, fluviu dacic din vremuri străvechi. Nu ne simțim străini, de oarece opera de civilizare a meleagurilor transnistriene a răvășit-o neamul românesc, rămas acolo înfipt, în pământ, cu toată urgia vremurilor ce s'a abătut asupra sa, iar sămânța unei civilizații statornice a a fost sămănată încă de acum patru milenii și jumătate de către neamurile străvechi tracice de pe plaiurile Moldovei".

Cine a spus deci că Românii sunt așezați în vremuri mai noui în Transnistria, a greșit. Noi suntem acolo de când ține minte omenirea. Și vrem să rămânem stăpâni pe pământul legat prin sânge și suferință de poporul nostru.

Am stăpânit în trecutul îndepărtat acest pământ. L-am stăpânit și în trecutul apropiat. Și am făcut din el țară înfloritoare. Numele lui Duca Vodă, care a aprins acolo făclie nouă de lumină românească, este pomenit și acum cu cinste. Despre el cronicarul scrie:

„Stăpânea și Ucraina și țara Moldovei. Domn fiind cu trei tuiuri", la „Nimirova au început a-și face stupuri, vaci, oi, pluguri de boi, pre la toate târgurile pe de ceea parte de Nistru; dară velniță de horiclă, de bere și de altelel Cumpăra miere și domnească ce era și ducea la Ucraina, de facea mieduri, de vindea. Și — ori că avea gând să se mute acolo cum și era cuvânt între oamenii lui, cum să părăsească Moldova și să se mute cu toată casa lui la Ucraina și de acolo să tragă la Mosc. — Duca Vodă gândea că mare agonisită face casei sale cu Ucraina".

Dar — și afară de mesele lui Duca, la care „polcovnicii se veseleau cât nu puteau sta, ci-luau tovarășii de-i duceau pre la casele lor" — Ucrainei, cu „casa" sa, el i-a făcut de sigur, „mare agonisită". Urmașul liber al lui Duca a fost de altfel Românul Movilă, care sta tot la Nimirov.

— FRONTUL DIN MEDITERANA —

In arcul Carpaților ne-am născut noi Românii și aci vom muri, fără ca cineva să poată atinge și unitatea noastră etnică și vitalitatea noastră. Am fost aci zid de rezistență în contra năvălirilor, a necredincioșilor și Mongolilor.

Aceasta ne-a fost misiunea, din veac în veac, până la ultimele pagini scrise de armata Regelui Mihai I, sub comanda Mareșalului Antonescu.

Prof. *Mihai A. Antonescu*
Vice-Presedintele Consiliului de Miniștri

Diverse

Direcția Culturii a aprobat predarea fermei fostă „Colina roșie", Universității din Odesa. Această măsură a fost dictată de împrejurarea că vasta gospodărie a acestei ferme, care dispune de vii, culturi de cereale și parc de animale, poate sluji de practică studenților facultății agronomice, cât și gospodăria ajutătoare pentru aprovizionarea clinicelor Universității, cu produse alimentare.

x

In curând vor sosi la Odesa membrii societății ardelene „Astra", într'o excursie prin Transnistria.

BASARABIA ȘI TRANSNISTRIA

— (URMARE) —

Peste 20 de ani, la 1812, folosind împrejurările internaționale, Rușii răpesc și Moldova dintre Nistru și Prut, căreia îi dau numele de Basarabia.

In urma acestor evenimente, Românii dintre Prut și Bug, ba chiar dincolo de această apă, se unesc împreună pentru a rezista întru păstrarea ființei lor etnice.

Rezultatele și dârzenia acestei s'au văzut în timpurile noastre.

Războiul de astăzi ce se duce în numele Crucii a făcut să se regăsească frații. Dreptatea românească nesocotită de vecinii lacomi a triumfat până unde se vorbește aceiași limbă.

Unitatea între Basarabia și Transnistria nu este numai sufletească. Ea este și de ordine economică, dar mai ales politică.

Din punct de vedere economic Transnistria reprezintă o continuare a Basarabiei, fiind înzestrată de Dumnezeu cu aceleași bogății. Pentru a ne încredința și mai bine despre unitatea nu numai sufletească, dar și teritorială a acestor două provincii, este vrednic de subliniat că toate căile de comunicații trans[nis]triene se îndreaptă spre țară. [Au] rămas așa cum au fost tras[e] la început de Românii băștinași.

Din punct de vedere poli[tic] Transnistria își reia rolul de [pe] vremuri.

In trecut de ea se loveau toate valurile rele ce se abăteau asupra Neamului românesc.

Acelaș străjer de veacuri, ea a rămas până astăzi. Sortit a duce o altă viață, momit a duce o luptă fratricidă, poporul transnistrian a rămas sentinela cea mai înaintată a neamului în răsărit, întocmai cum era pe vremuri, când granița politică nu ajunsese la Nistru.

Azi noi suntem izbăvitori, iar ei, primitori de frați. Trecutul de un veac și jumătate n'a putut să sape hotarul între frații de acelaș sânge.

N. P. SMOCHINA
Membru de onoare al Academiei Române

I.P.S.S. Mitropolitul

Visarion a vizitat școala superioară de medicină și farmacie

I. P. S. S. Mitropolitul Visarion, însoțit de consilierii eparhiali protoereii: păr. Fedor Rudeanu și păr. Nicolae Grosu, cum și de protoereii—inspectori ai Misiunii Ortodoxe păr. Ilie Tocanu și păr. Ioan Postoronceì a vizitat farmacia și școala superioară de medicină din Odesa, fostul liceul medical practic Nr. 5.

I. P. S. Sa a fost întâmpinat de d-l Cultvas directorul școalei d-na D.du cu tradiționala pâine și sare, precum și de păr. protoereu Eudochie Lesnic profesorul de religie.

I. P. S. Sa Mitropolitul a asistat la serviciul Divin oficiat la biserica școalei de către confesorul bisericii păr. Eudochie Lesnic.

După serviciul Divin, I. P. S. S. a vizitat sala nu de mult deschisă a Culturii Creștine și a ascultat corul elevilor și declamații.

Părăsind școala I. P. S. S. Mitropolitul Visarion și-a exprimat satisfacția Sa pentru admirabila organizare și funcționare a școalei.

MERSUL RĂZBOIULUI

Când Aliații debarcară în în Noemvrie 1942 în Africa de Nord, presa anglo-americană a anunțat triumfătoare că invazia prezisă de multă vreme, „lovitura în părțile slabe ale Europei", avea să se producă curând. Și totuși a trebuit să treacă 6 luni întregi până când Aliații să poată lua în posesie Africa de Nord. Intre timp Puterile Axei au avut răgazul de a-și amenaja solid pozițiile lor defensive pe frontul mediteranean, după-ce gaura ce exista încă în acest front a fost ocupată, prin consecință directă a ocupației anglo-americane. Nu trebue să pierdem din vedere deasemenea că natura a dăruit Europei poziții defensive extrem de favorabile la țărmurile sale meridionale. In fața flancului deschis al Italiei, la sud-vest se află lanțul celor 3 mari insule-Corsica, Sardinia și Sicilia a căror posesiune este absolut necesară pentru o acțiune fructuoasă împotriva peninsulei italiene. Coastele Mării Egee beneficiază în mod egal de o importantă protecție insurală având Dodecanezul și Creta.

In toate aceste poziții insulare care flanchează Italia de o parte și de alta au fost amenajate puternice baze navale și aeriene, prin care se pot controla cu ușurință toate eventualele mișcări de concentrare și de apropiere ale inamicului. Este clar că în apele strâmte dintre coastele peninsulei și cele ale insulelor nu se pot desfășura mișcări de mari flote inamice. Aceste ape constituie teritoriul de vânătoare ideal pentru avioane și unitățile ușoare ale marinei defensive. Ele pot fi deasemenea zăvorite în mod eficace în anumite sectoare, grație barajelor de mine. Având în vedere aceste fapte, cercurile conducătoare ale țărilor anglo-saxone s'au întrebat dacă le va fi realmente posibil să reușească o debarcare în aceste regiuni mediteraneene. Ele și-au pus întrebarea dacă zonele Mediteranei sunt în adevăr atât de puțin apărate cât vor să creadă strategii de birou, în timp ce generalii cari își asumă răspunderea acțiunilor pe teren, trebue să țină seama de realitatea crudă a faptelor.

Tipografia „Graiul Românesc" Odessa c. 787